

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของ
ตำบลกุฏโง้ง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

ศกามาศ วงษ์แก้ว

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรเพื่อความมั่นคง (พนัสนิคม)

คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

กุมภาพันธ์ 2554

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ ได้พิจารณา
งานนิพนธ์ของ ผกามาต วงษ์แก้ว ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรเพื่อความมั่นคง (พนัสนิคม) ของ
มหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ดร. โชติศา ขาวสนิท)

คณะกรรมการสอบงานนิพนธ์

.....ประธาน
(ดร. โชติศา ขาวสนิท)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สัมฤทธิ์ ยศสมศักดิ์)

.....กรรมการ
(พันเอก ดร. สนธิ นวกุล)

คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์อนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรเพื่อความมั่นคง (พนัสนิคม) ของ
มหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สัมฤทธิ์ ยศสมศักดิ์)
วันที่ 16 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2554

ประกาศคุณูปการ

งานนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดีเนื่องจากได้รับความกรุณาให้คำปรึกษาและคำแนะนำในการแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างดียิ่งจาก ผศ. ดร.สัมฤทธิ์ ยศสมศักดิ์ และ พ.อ.ดร.สนธิ นวกุล ดร. โชติสา ขาวสนิท ทำให้ผู้วิจัยได้รับแนวทางในการศึกษาค้นคว้าความรู้และประสบการณ์อย่างกว้างขวางในการทำงานนิพนธ์ในครั้งนี้ จึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ผศ. ดร.สัมฤทธิ์ ยศสมศักดิ์ และ พ.อ.ดร.สนธิ นวกุล และนางพิมพ์พร ลาพัชร์ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลกุฏโง้ง ที่ได้ให้ความกรุณาและอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม ขอขอบคุณ เจ้าหน้าที่ในองค์การบริหารส่วนตำบลกุฏโง้งทุกท่าน ที่ให้ความช่วยเหลือในการจัดหาข้อมูล

ผกามาศ วงษ์แก้ว

52920901: สาขาวิชา: การจัดการทรัพยากรเพื่อความมั่นคง; ร.ม. (การจัดการทรัพยากรเพื่อความมั่นคง)

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม/ สิ่งแวดล้อม/ กฎโจ่ง/ พนัสนิกม

พกามาศ วงษ์แก้ว: การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของตำบลกฎโจ่ง อำเภพนัสนิกม จังหวัดชลบุรี (PEOPLE'S PARTICIPATION IN ENVIRONMENTAL MANAGEMENT: A CASE STUDY OF KUTNGONG SUBDISTRICT, PANUSNIKOM DISTRICT, CHONBURI PROVINCE) คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์: โชติสา ขาวสนิท, ร.ด., 86 หน้า. ปี พ.ศ. 2553.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของตำบลกฎโจ่ง เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของตำบลกฎโจ่ง เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของตำบลกฎโจ่ง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของตำบลกฎโจ่ง อำเภพนัสนิกม จังหวัดชลบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนในตำบลกฎโจ่ง จำนวน 368 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วยค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างจะใช้วิธีการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีการของ LSD และการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของตำบลกฎโจ่ง อำเภพนัสนิกม จังหวัดชลบุรี ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยมีอายุ 31-40 ปี ส่วนใหญ่เป็นเจ้าของบ้าน และรายได้ 10,001-20,000 บาท ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ระดับความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมโดยรวมอยู่ในระดับมาก และพบว่าประชาชนที่มีอายุต่างกันมีระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมไม่แตกต่างกัน แต่ประชาชนที่มีสถานภาพในที่อยู่อาศัย และรายได้ต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่าความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของตำบลกฎโจ่ง อำเภพนัสนิกม จังหวัดชลบุรี มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม ข้อเสนอแนะ องค์การบริหารส่วนตำบลกฎโจ่งควรกำหนดบุคลากรผู้รับผิดชอบและการวางแผนด้านสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบ มีการสร้างแผนดำเนินงาน การกำหนดนโยบาย มาตรการ แผนงาน โครงการ แผนปฏิบัติการ และกิจกรรม เพื่อให้ปฏิบัติและบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
สารบัญ	จ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ฅ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
สมมติฐานของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม.....	8
ความหมายของสิ่งแวดล้อม.....	14
ปัญหาสิ่งแวดล้อมในประเทศไทย.....	15
กระบวนการบริหารเพื่อพัฒนาสิ่งแวดล้อม	21
การพัฒนาสิ่งแวดล้อมแบบยั่งยืน.....	27
วัตถุประสงค์และแนวทางการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10.....	31
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	32
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	36
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	38
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	38
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	39
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	40
การหาคุณภาพของเครื่องมือ.....	40

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล	41
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	42
4 ผลการศึกษา	43
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	44
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของ ตำบลกุฎโง้ง อำเภอนันทนิคม จังหวัดชลบุรี	45
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม ของตำบลกุฎโง้ง อำเภอนันทนิคม จังหวัดชลบุรี	47
ตอนที่ 4 การพิสูจน์สมมติฐานของปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ สถานภาพในที่อยู่อาศัย และรายได้แตกต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการ สิ่งแวดล้อมของตำบลกุฎโง้ง อำเภอนันทนิคม จังหวัดชลบุรี ที่แตกต่างกัน	56
ตอนที่ 5 ผลการพิสูจน์สมมติฐานหาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจของ ประชาชนเกี่ยวกับการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ บริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของตำบลกุฎโง้ง อำเภอนันทนิคม จังหวัดชลบุรี	60
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	62
สรุปผลการวิจัย	62
อภิปรายผล	64
ข้อเสนอแนะ	75
บรรณานุกรม	76
ภาคผนวก	80
ประวัติย่อของผู้วิจัย	86

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 ปัญหาสิ่งแวดล้อม สาเหตุ และพื้นที่ที่มีปัญหาในอันดับความสำคัญสูง.....	18
2 ตัวอย่างการใช้วิธีการ 5 W 2 H ในการระดมสมองวิเคราะห์งาน.....	24
3 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	
4 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล.....	44
5 จำนวน ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของตำบลกุฎโง้ง อำเภอน้ำสนิคม จังหวัดชลบุรี.....	45
6 จำนวน ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริการจัดการสิ่งแวดล้อมของตำบลกุฎโง้ง อำเภอน้ำสนิคม จังหวัดชลบุรี.....	47
7 จำนวน ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของตำบลกุฎโง้ง อำเภอน้ำสนิคม จังหวัดชลบุรีด้านการวางแผน.....	48
8 จำนวน ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของตำบลกุฎโง้ง อำเภอน้ำสนิคม จังหวัดชลบุรีด้านการปฏิบัติ.....	50
9 จำนวน ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของตำบลกุฎโง้ง อำเภอน้ำสนิคม จังหวัดชลบุรีด้านการตรวจสอบ.....	52
10 จำนวน ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของตำบลกุฎโง้ง อำเภอน้ำสนิคม จังหวัดชลบุรีด้านการปรับปรุง.....	54
11 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของตำบลกุฎโง้ง อำเภอน้ำสนิคม จังหวัดชลบุรี กับอายุ.....	56
12 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของตำบลกุฎโง้ง อำเภอน้ำสนิคม จังหวัดชลบุรี กับสถานภาพในที่อยู่อาศัย.....	57

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
13 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ของค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของตำบลกุฎโง้ง อำเภอน้ำสนิม จังหวัดชลบุรี จำแนกตามสถานภาพในที่อยู่อาศัย.....	58
14 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วม ของประชาชนในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของตำบลกุฎโง้ง อำเภอน้ำสนิม จังหวัดชลบุรี กับรายได้.....	59
15 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ของค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของตำบลกุฎโง้ง อำเภอน้ำสนิม จังหวัดชลบุรี จำแนกตามรายได้.....	59
16 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ระหว่างความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับ การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการ สิ่งแวดล้อมของตำบลกุฎโง้ง อำเภอน้ำสนิม จังหวัดชลบุรี	60
17 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน.....	61

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 สาเหตุและผลอันเนื่องมาจากปัญหาสิ่งแวดล้อม.....	17
2 การบริหารงานแบบวงจรเดมมิ่ง (PDCA).....	22
3 แสดงผังวงจรคุณภาพเดมมิ่ง.....	26
4 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	37